

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 590/2021
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Никола Грчић адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд - Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будаљих адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца ББ изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 13218/19 од 15.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца ББ изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 13218/19 од 15.10.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 13218/19 од 15.10.2020. године у односу на тужиоца ББ и пресуда Основног суда у Лазаревцу П 138/19 од 24.09.2019. године у другом и делу трећег става изреке, тако што **СЕ УТВРЂУЈЕ** да је правно ништава и да не производи правно дејство изјава тужиоца ББ од 14.03.2014. године и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да на име мање плаћене отпремнине исплати тужиоцу износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 01.01.2017. године до исплате, а **ОДБИЈА** захтев тужене којим је од тужиоца ББ тражена накнада трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова целог поступка исплати тужиоцу ББ износ од 106.092,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П 138/19 од 24.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио да се утврди да је правно ништава и да не производи правно дејство његова изјава од 14.03.2014. године, те да се обавезе тужени да му на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 13.01.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац ББ из ... тражио да се утврди да је правно ништава и

да не производи правно дејство његова изјава од 14.03.2014. године, те да се обавезе тужени да му на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 01.01.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да на име трошкова парничног поступка исплате туженом износ од по 2.395,00 динара у року од осам дана од дана пријема писаног преписа пресуде.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 13218/19 од 15.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Лазаревцу П 138/19 од 24.09.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац ББ је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучује ради уједначавања судске праксе.

Тужени је поднео одговор на ревизију, са предлогом да се ревизија одбије и тужилац обавезе на накнаду трошкова поступка по ревизији.

По оцени Врховног касационог суда, на потребу одлучивања о ревизији тужиоца на основу члана 404. ЗПП, у циљу уједначавања судске праксе, указују различите одлуке судова донете у истим чињенично-правним споровима које су достављене уз ревизију и одговор на ревизију.

Из тог разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца ББ основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу ББ је радни однос код туженог престао ...2016. године због стицања права на старосну пензију. Тужиоцу је, на основу Одлуке туженог о бескаматном зајму запосленима у РБ „Колубара“ од 13.03.2014. године, исплаћен износ од 72.200,00 динара. Писменом изјавом тужилац се сагласио да, у случају престанка радног односа, служба обрачуна зарада изврши обуставу неотплаћеног износа зајма у једнократном износу од његове зараде, других примања или накнаде других трошкова. Тужиоцу је обрачуната отпремнина у износу од 368.232,00 динара умањена за износ зајма од 72.200,00 динара, тако да му је по том основу исплаћен износ од 296.032,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца ББ. По налажењу тог суда, спорна изјава дата је у смислу члана 123. Закона о раду и није супротна принудним прописима. Тужилац је, по становишту првостепеног суда, на тај начин располагао својим правима из облигационоправног уговора о зајму предвиђеног чланом 557. Закона о облигационим односима и сагласио се да његова обавеза враћања зајма, у смислу члана 562. став 1.

истог закона, буде измирена одбитком од зараде, накнаде зараде и других примања, у које спада и отпремнина.

Другостепени суд је прихватио разлоге и правно становиште нижестепеног суда, оценивши као неосноване наводе жалбе тужилаца о погрешној примени материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су у овом спору погрешно применили материјално право када су своју одлуку засновали на одредбама чланова 557. и 562. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да запосленом при одласку у пензију исплати отпремнину, најмање у висини две просечне зараде.

По својој природи отпремнина представља једну од законом утврђених мера заштите запослених за чијим је радом престала потреба. Право на отпремнину је чланом 60. став 4. Устава Републике Србије дефинисано као неotuђиво право којег се нико не може одрећи. Управо зато је ништава изјава тужиоца ББ којом се он сагласио да износ зајма, у случају престанка радног односа, буде наплаћен обуставом и од његових других примања.

Према члану 123. став 1. Закона о раду, послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог. Сагласно члану 105. став 3. Закона о раду, отпремнина исплаћена у складу са чланом 119. став 1. тачка 1. тог закона не сматра се зарадом.

Следствено изложеном, тужени је износ одобреног зајма могао, уз пристанак тужиоца ББ, наплатити само од његове зараде, али не и од отпремнине. То даље значи да тужени, тек након исплате отпремнине, има могућност да од тужиоца, тужбом или на други начин, потражује исплату зајма али ни у ком случају не може извршити умањење тужиоцеве отпремнине.

Из наведених разлога, у односу на тужиоца ББ су преиначене пресуде нижестепених судова и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука садржана у трећем ставу изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП. Тужиоцу су досуђени трошкови целог поступка у укупном износу од 106.092,00 динара, и то за: састав тужбе у износу од 9.000,00 динара, састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара; заступање на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара; судску таксу за тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у износу од по 4.788,00 динара, ревизију у износу од 9.576,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 14.364,00 динара. Висина ових трошкова одређена је према вредности предмета спора, применом тарифног броја 15. став 1. алинеја 1. и став 2. и тарифног броја 16. став 1. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, односно тарифног броја 1. тачка 1. алинеја 2. и тачке 4. и 5, те Тарифног броја 2. тачке 1, 10. и 11. Таксене тарифе.

Тужени није успео у поступку по ревизији па зато, сходно члану 153. став 1. ЗПП, нема право на тражене трошкове поступка по том ванредном правном леку.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић